

Het tuinbouwcluster wil samen met de overheid middels de Nationale Tuinbouwagenda investeren in gezonde mensen en een gezonde, groene leefomgeving, resulterend in gezonde bedrijven en een gezonde economie.

SAMEN INVESTEREN IN GEZONDHEID EN GROEN

VERKIEZINGSMANIFEST
TUINBOUW

UITGANGSPUNTEN

Overheid als actieve en constructieve samenwerkingspartner

Met de agenda en het Nationaal Tuinbouwakkoord zet het cluster samen met het Rijk, regionale overheden en kennisinstellingen een duurzame stip aan de horizon. De komende regeerperiode is cruciaal om de Tuinbouwagenda vaart te geven in het realiseren van ambities en doelen. De slagingskans hangt samen met de volgende uitgangspunten:

- Nederland is een constructieve partner in het geopolitieke krachtenveld
- Internationale handel kan plaatsvinden op een open en gelijkwaardig speelveld
- Het ministerie van LNV blijft bestaan als volwaardig departement
- Het Topsectorenbeleid wordt gecontinueerd en verstevigd
- Het Rijk blijft actief samenwerkingspartner in de triple helix van de Greenports

GEZONDE MENSEN

Investeren in gezonde voeding, groene leefomgeving en vergroening teelt

De coronapandemie bevestigde: gezondheid is een groot goed! Ook was helder dat mensen met een kwetsbare gezondheid grotere risico's lopen. Deze ervaring dient alle seinen op groen te zetten voor versterkte investeringen in gezonde voeding. De noodzaak was al eerder bekend: een omvangrijk deel van de Nederlanders lijdt aan welvaartsziekten. Dit zorgt voor verlies in kwaliteit van leven, hoge zorgkosten en economische schade. De tuinbouw zet met partners in op hogere consumptie van groenten en fruit met het Nationaal Actieplan Groenten en Fruit (NAGF); de sector haakt ermee aan op het Preventieakkoord. De coronacrisis zal trends veranderen en versnellen; de inzet is gericht op een omgeving die verhoogde consumptie van groenten en fruit stimuleert.

De aandacht voor de eigen leefomgeving groeit; burgers gaven meer uit aan bloemen, bollen, bomen en planten. Een gezonde, groene leefomgeving heeft een prominente plek in de Tuinbouw-agenda, dat als motto 'Feeding and greening the megacities' kent. Gelet op de effecten van de verandering van het klimaat (waaronder meer hitte, meer droogte en meer stortbuien) is het gewenst versterkt te investeren in een groene leefomgeving en om concrete vergroeningsprojecten aan te jagen.

Het tuinbouwcluster heeft zelf ook de opdracht en ambitie om te vergroenen. De focus ligt daarbij op het optimaliseren van geïntegreerde gewasbescherming (IPM) door het weerbaar maken van gewassen, het optimaliseren van teeltsystemen, het gebruik van biologische bestrijders en laag risico middelen, waardoor gebruik en emissie van conventionele gewasbeschermingsmiddelen verder is te verminderen. Dit vergt toelating van nieuwe veredelingsstechnieken om gewassen weerbaar te maken en investeringen in het transitieproces en R&D naar verduurzaming van de teelt en in versnelde toelating van groene, laag risico middelen.

WERKGELEGENHEID

Investeren in opleiding en goede huisvesting

Werkgelegenheid en vrij verkeer van arbeidskrachten binnen de EU zijn opeens geen zekerheden meer, zo bleek ten tijde van de coronacrisis. De arbeidsmarkt stond daardoor onder druk. De tuinbouw blijkt over de jaren heen een stabiele werkgever, zelfs in crisistijd! Het cluster investeert met de Human Capital Agenda en het Groenpact in goed werkgeverschap en in voldoende, goed opgeleide praktijkmensen. Seizoensarbeid is inherent aan het cyclische productieproces; extra belastingen van tijdelijke arbeid werkt concurrentieverstorend en is dan ook ongewenst. Daarnaast vergen vrij verkeer van arbeidsmigranten (ook van buiten de EU) en voldoende locaties voor goede huisvesting voor deze groep arbeidskrachten continu aandacht én investeringen op nationaal, provinciaal en regionaal niveau.

KLIMAAT EN ENERGIE

Investeren in infrastructuur en R&D; geen contraproductieve maatregelen

Corona deed een aanslag op de overheidsfinanciën. In combinatie met de aanstaande recessie zal dit de (financiële) inzet op klimaatmaatregelen inperken. Nederland kent een forse taakstelling om het Klimaatverdrag uit te voeren. De tuinbouw slaagt er als één van de weinige sectoren in eerdere energie- en emissiereductieafspraken na te komen. De sector levert dan ook een substantiële bijdrage aan de realisatie van de Nederlandse klimaatdoelen. Om dit te bestendigen, is het vereist versterkt te investeren in de infrastructuur (voor CO₂- en warmtenetten), onderzoek en ontwikkeling. Daarnaast moeten contraproductieve maatregelen worden voorkomen of, zoals voor de ODE geldt, direct ongedaan worden gemaakt.

INTERNATIONALE HANDEL

Investeren in vrij handelsverkeer, gelijkwaardig speelveld en capaciteit

De wereldhandel raakt meer en meer ontwricht door de gespannen internationale politieke en economische verhoudingen. De ontwrichting raakt een handelsnatie als Nederland. De tuinbouw wijkt in zijn wereldwijde oriëntatie niet af van de rest van de Nederlandse economie; stabiele internationale verhoudingen zijn dan ook heel belangrijk. Met zijn productie, export, import en re-export is het cluster een internationale 'draaischijf' van tuinbouwproducten en aanverwante

bedrijvigheid. Dit is een voorname pijler onder de logistieke, nationale hubs Schiphol en Rotterdamse haven. Het cluster kent onderling sterk verbonden subsectoren en is via vertakkingen, relaties en vestigingen verbonden met talloze landen. Het vormt zo een omvangrijke multinational, opgebouwd uit MKB-bedrijven. Dit samenhangend geheel van productie, handel en verwerking kent hoge investeringen in R&D en voortdurende ontwikkeling van producten en processen. Hierdoor zijn we internationaal kraamkamer van innovatie en verduurzaming van voeding en groen. De (land- en) tuinbouw is dan ook voor Nederland een strategische high-tech industrie, waar veel winst mee valt te behalen.

Om de leidende positie voor ons land te handhaven, is het vereist te investeren in vrij handelsverkeer en een open en gelijkwaardig speelveld, ook in relatie tot de Brexit-onderhandelingen. Zo blijft de economisch krachtige bijdrage van het cluster aan (de handelsbalans van) de BV Nederland behouden. Hetzelfde geldt voor de bijdrage aan de economie en ontwikkeling van derde landen (m.n. Afrika en Midden- en Zuid-Amerika) en aan de realisatie van de Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties. Naast genoemde investeringen, zijn investeringen nodig in het netwerk van landbouwraden en -attachees, in de capaciteit bij het ministerie van LNV op het gebied van handelspolitiek en fytosanitair beleid en in de fytosanitaire capaciteit bij de NVWA.

Netwerksamenwerking Greenport

Het tuinbouwcluster werkt onder de noemer Greenports nauw samen met de rijksoverheid, regionale overheden en kennisinstellingen. Deze triple helixstructuur maakt een solide aanpak mogelijk van prioriteiten en belemmeringen die de draagkracht en slagkracht van (groepen van) ondernemers en subsectoren overstijgen. De tuinbouw en uitgangsmaterialen zijn een van de Topsectoren binnen de Nederlandse economie; de Topsector T&U maakt deel uit van het netwerk. Greenports Nederland omvat:

- Private brancheorganisaties: Anthos, AVAG, Glastuinbouw Nederland, GroentenFruit Huis, KAVB, Plantum, VBN en VGB
- Regionale publiek/private Greenports: Greenport Aalsmeer, Greenport Boskoop, Greenport Duin- en Bollenstreek, Greenport Gelderland, Greenport Noord-Holland-Noord, Greenport Venlo, Greenport West-Holland en overige tuinbouwgebieden
- Kennisinstellingen: HAS Den Bosch, InHolland, MBO Groen en Wageningen University & Research

Het tuinbouwcluster, waardig Topsector van de Nederlandse economie (cijfers CBS en WEcR; juni 2020)

Het tuinbouwcluster is het samenhangend geheel van productie, handel en verwerking van sierteelt en groenten & fruit, van uitgangsmateriaal, van de aanverwante technologie en dienstverlening en onderwijs en kennisinstellingen. Tuinbouw & Uitgangsmaterialen is één van de Topsectoren. Het cluster heeft de volgende kenmerken:

- Ruim 20.000 bedrijven
- Werkgelegenheid (2018): 300.000 banen (254.000 FTE)
 - Loonsom 2 miljard euro per jaar
- Productieareaal: ruim 100.000 ha
- Productiewaarde (2018): 27,9 miljard euro
- Toegevoegde waarde (2018): direct 11,8 miljard euro; gehele complex 21,1 miljard euro
- Exportwaarde (2019): 24,5 miljard euro (¾ binnenlands product; ¼ buitenlands product)
- Importwaarde (2019): 11,5 miljard euro
- Sterke internationale oriëntatie én positie
 - Export bereik: ruim 150 landen; thuismarkt Europa is veruit grootste afzetgebied
 - Sourcing import: ruim 130 landen
 - Als internationale draaischijf van tuinbouwproducten cruciaal voor andere landen
 - Als leverancier van kennis bijdragend aan ontwikkeling van regio's en landen
- Aandeel in Nederlandse R&D-uitgaven (2017): 4,5%

• VERKIEZINGSMANIFEST TUINBOUW

SAMEN INVESTEREN [bijlage] IN GEZONDHEID EN GROEN

Met de Nationale Tuinbouwagenda werkt het tuinbouwcluster aan vergaande ambities in 2030. Investeren in een gezond cluster, is investeren in gezonde mensen, een gezonde, groene leefomgeving, gezonde bedrijven en een gezonde economie. De komende regeerperiode is de Tuinbouwagenda vaart te geven in het realiseren van ambities en doelen met de volgende investeringen.

Overheid als actieve en constructieve samenwerkingspartner

- Nederland is een constructieve partner in het geopolitieke krachtenveld
- Internationale handel kan plaatsvinden op een open en gelijkwaardig speelveld
- Het ministerie van LNV blijft bestaan als volwaardig departement
- Het Topsectorenbeleid wordt gecontinueerd en versterkt
- Het Rijk blijft actief samenwerkingspartner in de triple helix van de Greenports

GEZONDE MENSEN

Investeren in gezonde voeding en een groene leefomgeving

Gezonde voeding

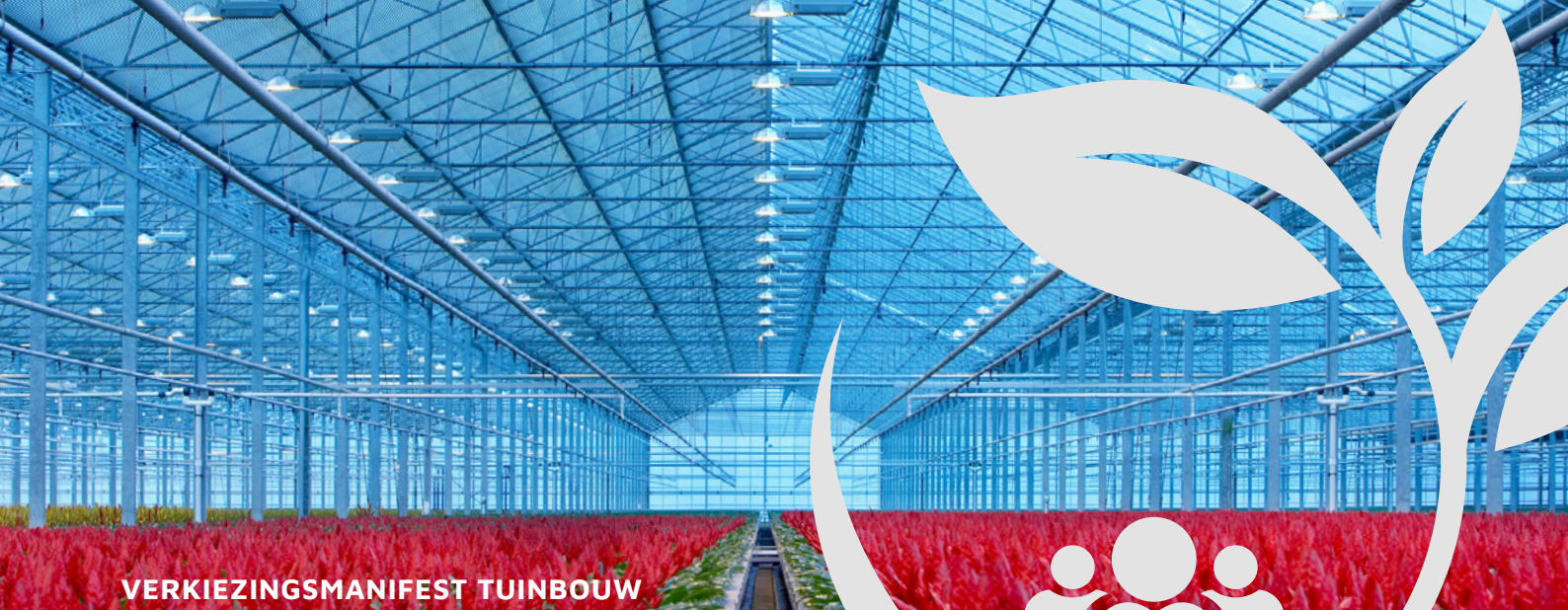
- Voorlichting aan publiek over belang van gezonde voeding (Preventieakkoord)
- Wegnemen knelpunten regelgeving (Arbo)
- Intensiveren programma schoolfruit
- Deal gezonde voeding tussen bedrijfsleven/overheid/zorgsector
- Inkoopbeleid overheid: gezonde publieke restaurants e.d.
- Wegnemen knelpunten regelgeving voor het verstrekken van gezonde maaltijden via bedrijfskantines
- Inkoopbeleid van overheden, de zorg en andere overheidsdiensten richten op gezonde voeding voor bedrijfskantine e.d.
- Programma opzetten voor aantonen preventieve werking van groenten, fruit en groen

Groene leefomgeving

- Vergroening van openbare ruimten/voorzieningen (gebouwen, pleinen, straten e.d.) voor betere regenafvoer, schonere lucht, afvang van CO₂ en verkoeling bij hitte, met name in stedelijk gebied
- Inzetten van groen voor klimaatbestendige steden en dorpen
- Inkoopbeleid van overheid aanpassen op meer vergroening in steden
- Deal groene leefomgeving tussen bedrijfsleven/overheid/zorgsector
- Certificaat voor vergroening van gebouwen verplichten

Verduurzaming teelt

- Versnelde toelating groene en laag risico gewasbeschermingsmiddelen
- Toestaan nieuwe veredelings technieken voor verduurzaming productie
- Middelen voor onderzoek en ontwikkeling van robuuste teeltsystemen
- Medicijnkast (correctiemiddelen) blijft nodig als sluitstuk van Integrated Pest Management
- Gelijkwaardig speelveld in EU

VERKIEZINGSMANIFEST TUINBOUW

SAMEN INVESTEREN [bijlage] **IN GEZONDHEID EN GROEN**

WERKGELEGENHEID

Investeren in opleiding en gedegen huisvesting

- Afspraken Rijk, provincies en gemeenten over te realiseren aantallen woningen voor arbeidsmigranten
- Invoering van een landelijk erkend systeem voor certificering van huisvesting
- Invoering uniform systeem voor sluitende registratie van arbeidsmigranten (zie gemeente Westland)
- Doorvoeren kostenmaker/dragers principe voor sociale premies voor alle vormen van arbeid

KLIMAAT EN ENERGIE

Investeren in infrastructuur en R&D; geen contraproductieve maatregelen

- Wegnemen belemmerende regelgeving (ODE en CO₂)
- Versnelde aanleg infrastructuur extern CO₂ en warmtenetten
- Investeren in transitieproces (glas)tuinbouw naar klimaatneutraal
- Investeren in onderzoek, ontwikkeling en realisatie van klimaatbestendige gebieden

INTERNATIONALE HANDEL

investeren in vrij handelsverkeer, gelijkwaardig speelveld en capaciteit

- Ongestoorde, eerlijke handel op basis van gelijkwaardig speelveld EU en handelsakkoorden met derde landen
- Instandhouding wereldwijd netwerk van landbouwraden en – attachés
- Versterking capaciteit LNV op gebied van handelspolitiek/fytosanitair
- Versterking capaciteit NVWA op gebied van fytosanitair
- Informatiesystemen van bedrijfsleven moeten aansluiten op overheidsinstanties (bijv. bij douane)
- Stimuleren van transitie van vervoer per as naar vervoer over water en spoor
- De knelpuntenlijst van het wegennet vanuit het MIRT-onderzoek aanpakken